

Spørgsmålet er endvidere, om det vil være hensigtsmæssigt i praksis, at en værges samtykke vil skulle indhentes i alle behandlingssituationer. Justitsministeriet er med hensyn til dette spørgsmål enig med udvalget i, at et værgesamtykke til behandling oftest vil have karakter af en illusion. Værgens rolle vil her være at godkende og dermed legitimere en i forvejen truffet beslutning taget af fagfolk, og en utilsigtet konsekvens kunne være, at det professionelle ansvar hos lægen ville forflygtiges, og at ansvarsforholdene i relation til f.eks. lægeloven blev udvisket. Udvalgets overvejelser vedrørende lægebehandling og anden behandling fremgår af betænkningen side 139.

Justitsministeriet kan i øvrigt tilslutte sig udvalgets opfattelse, hvorefter der ikke nødvendigvis i alle tilfælde skal beskikkes en værge for en inhabil, for at der kan tages stilling til anbringelse på *plejehjem eller anden institution*, eller for at der kan træffes vigtigere beslutninger under institutionsanbringelsen. Er den pågældende så dement, at det er umuligt at få en tilkendegivelse fra vedkommende, kan det i de situationer, hvor pågældende har nærtstående familie, overvejes, om det tjener noget rimeligt formål at beskikke en værge, medmindre den pågældende i øvrigt har brug for en sådan. Et generelt krav om værgesamtykke til plejehjemsanbringelse ville i sådanne tilfælde få formel karakter og snarere tjene som sikkerhed for de medvirkende myndigheder end hensyntagen til den, det drejer sig om. Selv om der således ofte ikke kan antages at være et reelt repræsentationsbehov, vil interessemodsætninger og retssikkerhedshensyn, herunder behovet for at opnå legal legitimation, dog kunne bevirke, at der alligevel er behov for at beskikke en værge.

Det må således efter Justitsministeriets opfattelse efterhånden fastlægges i praksis, i hvilke tilfælde og med hensyn til hvilke spørgsmål der vil være grundlag for at iværksætte værgemål med hensyn til personlige spørgsmål.

Ved afgørelsen heraf må det bl.a. få betydning, om der foreligger interessemodsætninger og uenighed blandt familiemedlemmer. Endvidere kan der være behov for en egentlig legal legitimation i forbindelse med opgaver i forhold til myndigheder, der f.eks. ikke imødekommer en anmodning om at tilbyde en plejehjemsplads, og hvor sikkerheden for, at der sker en reel drøftelse med inddragelse af beslutningstagerne og om muligt også den svage, kan forbedres ved beskikkelse af en værge. Hertil kommer, at en værgebeskikkelse medfører, at den pågældende værge som legal partsrepræsentant er omfattet af forvaltningslovens regler om partsøffentlighed, parts høring m.v. og dermed står stærkere over for institutioner og andre myndigheder.

Det må således efter Justitsministeriets opfattelse overvejes, i hvilket omfang man i anden lovgivning, herunder især inden for social- og sundhedsområdet, vil stille krav om værgesamtykke, og i tilknytning hertil hvilke betingelser og procedurer man i

givet fald ønsker at opstille, forinden der tages stilling til spørgsmål af personlig karakter for personer, der på grund af deres tilstand har vanskeligt ved selv at tage stilling hertil.

4.3.5. *Værgemål efter egen anmodning*

Udvalget har indgående drøftet, om der skal være særlige lempelige betingelser for værgemål efter § 5, hvis der foreligger egen anmodning, eller der under sagen gives tilslutning til værgemål, hvilket svarer til princippet i myndighedslovens § 2, nr. 4. Udvalget har på dette punkt delt sig i to lige store grupper.

Justitsministeriet kan tilslutte sig forslaget fra den halvdel af udvalget, som har foreslået en udtrykkelig regel om værgemål efter egen anmodning. Efter forslaget kan den, der på grund af sygdom eller stærkt svækket tilstand er uegnet til at varetage sine økonomiske anliggender, og som selv anmoder herom, få en værge, hvis der er behov herfor i stedet for samværgemål efter § 7. For at den pågældendes egen begæring kan tillægges retlig betydning, må vedkommende have den fornødne dømmekraft.

Behovet for en sådan regel er usikkert, idet der under en værgemålssag efter grundordningen i lovforslagets § 5 vil blive lagt betydelig vægt på den positive indstilling, som den, der søges sat under værgemål, tilkendegiver under sagen, og idet samværgemål efter lovforslagets § 7 kunne antages i tilstrækkeligt omfang at imødekomme behovet. Justitsministeriet tillægger det imidlertid vægt, at en sådan regel vil smidiggøre værgemålssystemet yderligere. Således kan det ikke afvises, at nogle personer vil være betænkelige ved under et samværgemål at skulle handle i forening med en værge og derfor vil foretrække et værgemål efter § 5 med medindflydelse efter § 26, hvor formuen forvaltes i en forvaltningsafdeling, værgens honorar godkendes, og værgemålsregnskaberne skal revideres. Justitsministeriet har endvidere navnlig lagt vægt på, at statsamtet skal foretage en selvstændig vurdering af, om betingelserne er opfyldt, herunder om der er behov for værgemålet. Der kan således ikke blive tale om, at vedkommende selv kan træffe beslutning om iværksættelse af værgemål.

4.4. *Værgemål med fratagelse af handleevne*

4.4.1. *Fratagelse af handleevne vedrørende økonomiske forhold*

I overensstemmelse med forslaget i betænkningen foreslås det, at værgemål angående økonomiske forhold efter § 5 kan suppleres med fratagelse af den pågældendes retlige handleevne efter § 6. Betingelsen for fratagelse af handleevnen er, at en sådan foranstaltning er nødvendig for at hindre, at den pågældende udsætter sin formue, indkomst eller andre økonomiske interesser for fare for at forringes væsentligt eller for at hindre økonomisk udnyttelse.

Et sådant behov vil formentlig især opstå i tilfælde, hvor den pågældende, trods eller snarere på